

З.Коссой Ю.М. Городской электрический транспорт, экономика, управление, организация. – М.: Транспорт, 1983. – 227 с.

Получено 26.04.2004

УДК 69.05 : 330.13

Н.П.ІВЛЄВА

Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій, м.Київ

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРТОСТІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОЗРОБОК У БУДІВНИЦТВІ

Розглядаються особливості визначення вартості науково-технічної продукції з урахуванням її новизни та складності розробки. Запропоновано методику розрахунку вартості робіт за двома методами: нормативним, оснований на чинних в Україні нормативах, і калькуляційним, оснований на розрахунок складових елементів витрат.

Ринкові умови господарювання свідчать про зростаючу роль будівельного комплексу в нарощуванні економічного потенціалу держави, забезпеченні необоротного курсу реформ, спрямованих на підвищенні добробуту українського народу. Тут особливе місце приділяється будівельній науці, що у визначеній мірі впливає на загальний стан економіки, на реальні умови відновлення і розвиток будівельної галузі [1].

Аналіз нормативних документів, які діють в галузі ціноутворення в будівництві, свідчать про те, що вони не враховують специфіку та особливості науково-дослідних робіт. Діючий нормативний документ ДБН Д.1.1.-7-2000 не розповсюджується на науково-дослідні роботи [2]. У зв'язку з цим метою цієї роботи є розробка науково-методичного, економічного обґрунтування вартості науково-технічних розробок в будівництві.

Вирішуючи цю проблему, потрібно виходити з того, що в процесі роботи виникає об'єктивна необхідність нормування наукової праці як основи економічного обґрунтування вартості науково-технічної продукції (НТП).

Особливості нормування і визначення вартості НТП полягають в індивідуальності змісту етапів робіт: розробка технічного завдання; вибір напрямку дослідження; теоретичні дослідження; експериментальні дослідження. Трудомісткість робіт пов'язана з характеристиками та параметрами нової НТП, її новизни та складності, порівняно з існуючою науково - технічною продукцією [3].

Новизна характеризується рівнем змінювання параметрів будівельних матеріалів, конструкцій, виробів, конструктивних рішень, методів випробувань та досліджень в будівництві (модифікація, модернізація, створення нового). Новизна НТП класифікована по п'ятих рівнях.

Складність характеризується комплексом вимог до технічних параметрів, яка визначається необхідними витратами труда. К цим вимогам зокрема відносяться конструктивна складність виробів, технологічна складність їх вироблення, які потребують нового обладнання, пристроїв тощо. Складність НТП класифікована по шести категоріям.

На основі збору і аналізу витрат робочого часу працівників наукових організацій будівельного профілю, створюється статистична база для нормування НТП.

Встановлена питома вага етапів робіт дозволяє на основі збору і аналізу витрат робочого часу працівників наукових організацій будівельного профілю створити базові нормативи на окремі наукові розробки, по яких можливо установити трудомісткість. Цим роботам властивий формально-логічний характер мислення, конкретність розробки, типовий характер повторюваності робіт [3].

Запропоновано методику розрахунку вартості робіт за двома методами: нормативним, оснований на розрахунку вартості робіт за нормативам витрат труда та калькуляційним, оснований на розрахунку складових елементів витрат.

Вартість НТП за *нормативним методом* визначається за формулами:

$$Вт = \sum_{i=1}^n (Тн_i \times О_i \times Влд_i) + Дв, \quad (1)$$

де Вт – вартість НТП, визначена на підставі нормативних витрат труда, грн.; $Тн_i$ – норматив витрат труда на виконання одиниці нормування i -го виду робіт, люд.-дн.; $О_i$ – обсяг i -го виду робіт в натуральних одиницях нормування, шт., $м^2$, $м^3$ та ін.; $Влд_i$ – показник вартості i -го виду робіт в розрахунку на 1 люд.-день, грн.; Дв – додаткові витраті, що не враховані показниками вартості в розрахунку на 1 люд.-день, грн.

$$Тн = тб_i \times (1 + Кс_i + Кн_i) \times Кд_i, \quad (2)$$

де $тб_i$ – базові витрати труда на виконання одиниці об'єму i -го виду робіт, люд.-дн, (люд.-год.); $Кс_i$ – коефіцієнт, що враховує складність виконання i -го виду робіт; $Кн_i$ – коефіцієнт, що враховує новизну створення i -го виду НТП; $Кд_i$ – коефіцієнт, що враховує додаткові фактори, які ускладнюють розробку НТП.

Диференційовані значення коефіцієнтів, враховуючих новизну і складність науково-дослідних робіт при визначенні трудомісткості на-

ведені в таблиці.

Рівень новизни	Категорія складності					
	I	II	III	IV	V	VI
A	0,00	0,12	0,25	0,43	0,68	1,00
B	0,17	0,29	0,42	0,60	0,85	1,17
B	0,33	0,45	0,58	0,76	1,01	1,33
Г	0,50	0,62	0,75	0,93	1,18	1,50
Д	0,67	0,79	0,92	1,10	1,35	1,67

При відсутності прямих нормативів на НТП, її вартість визначається *калькуляційним методом*. Цей метод засновано на розрахунку трудомісткості робіт виробничого персоналу та калькулюванню складових елементів вартості робіт.

Вартість визначається як сума прямих витрат, загальновиробничих та адміністративних витрат за формулою

$$C_{\text{спс}} = \sum_{k=1}^n (C_k \times \text{Тр}_k) + C_d + C_c + M + N + Z_k + P + A + O, \quad (3)$$

де C_k – заробітна плата виробничого персоналу, грн./люд.-міс.; Тр_k – розрахункові витрати труда k-го виконавця робіт, люд.-дн.; C_d – додаткова заробітна плата (відпустка), грн.; C_c – відрахування на соціальні заходи, грн.; M – матеріальні витрати (матеріали, обладнання) під час безпосереднього виконання робіт, грн.; N – загальновиробничі витрати, грн.; Z_k – витрати на відрядження виробничого персоналу, грн.; P – прибуток, грн.; A – адміністративні витрати, грн.; O – податки, збори, обов'язкові платежі, грн.

Ці методи створені з урахуванням особливостей виробничо-господарської діяльності наукових організацій.

Розроблені методи були апробовані при визначенні вартості науково-технічних розробок при укладанні договорів Державним науководослідним інститутом будівельних конструкцій із зарубіжними та вітчизняними замовниками. Калькуляційний метод більш застосовувався при обґрунтуванні витрат робіт на замовлення зарубіжних фірм, а нормативний – вітчизняних організацій та підприємств.

Таким чином, наведені методи визначення вартості удосконалюють нормативну базу при створенні НТП в будівництві. Це відповідає ціновій політиці, спрямованій на регулювання державою відносин об-

міну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації НТП.

У подальшому можливе удосконалення структури витрат на розробку НТП, уточнення діючих нормативів з урахуванням технічного прогресу та комп'ютеризації наукової праці.

Економічно обґрунтована вартість науково-технічної продукції дозволяє встановити фактичні витрати, що сприяє підвищенню економічного ефекту використання науково-технічних розробок у виробництві, що впливає на зростання попиту та пропозиції щодо впровадження наукових розробок.

1.Ціноутворення в будівництві // Збірник офіційних документів та роз'яснень.– 2002. – № 9. – К. „Інпроект”. – С. 14-27.

2.ДБН Д.1.1-7-2000 Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, що здійснюється на території України. – 36 с.

3.Беклешов В.К, Завлин П.Н. Нормирование в научно-технических организациях. – К.: Будівельник, 2002. –116 с.

Отримано 19.04.2004

УДК 338.45:69:330.142.2:330.32

К.А.МАМОНОВ, канд. экон. наук

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СИСТЕМЫ ЕДИНОГО НАЛОГА СУБЪЕКТАМИ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СОВРЕМЕННЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

Рассматриваются проблемы развития субъектов малого предпринимательства в аспекте трансформации существующего законодательства в рыночные условия Украины.

Приоритетным направлением экономической политики государства является развитие малого и среднего бизнеса. В экономически развитых странах доля таких предприятий занимает в среднем более 40%. За последние пять лет создана законодательная база, которая направлена на поддержку субъектов малого предпринимательства в Украине. Первым шагом в этом направлении можно считать Указ Президента Украины «О государственной поддержке малого предпринимательства» от 12.05.98г. №456/98, которым регламентированы основные принципы налогообложения субъектов малого предпринимательства, их учета и отчетности, введено понятие упрощенной системы налогообложения, предусматривающей уплату единого налога. Документом, регулирующим порядок применения единого налога, является Указ Президента Украины «Об упрощенной системе налогообложения, учета и отчетности субъектов малого предпринимательства» от 03.07.98г. №727/98. Од-